

Sygn. akt VI GC 108/16/3

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2016 r.

Sąd Rejonowy w Tychach Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Jolanta Brzęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Nyga

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2016 r. w Tychach

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko: A. B.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanego A. B. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 62 048 zł (sześćdziesiąt dwa tysiące czterdzieści osiem złotych) z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 25 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty;
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6 720 zł (sześć tysięcy siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- 3) oddala wniosek o nadanie rygoru natychmiastowej wykonalności.

SSR Jolanta Brzęk

Sygn. akt VI GC 108/16/3

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wystąpił przeciwko A. B. z pozwem o zapłatę kwoty 62 048 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2012 r. o sygn. X GUp 29/10/12 Sąd Rejonowy w Katowice – Wschód w K. X Wydział Gospodarczy stwierdził zakończenie postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku dłużnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Powód jako wierzyciel upadłej spółki dokonał zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. Wierzytelności powoda zostały zaliczone do wierzytelności IV kategorii wierzytelności. Z ostatecznego planu podziału funduszy masy upadłości wynika, że wierzytelność (...) Sp. z o.o. została zaspokojona jedynie w niewielkim procencie tj. 16,99%. Ponieważ roszczenia powódki nie zostały zaspokojone w całości w drodze postępowania upadłościowego powód wystąpił z roszczeniem przeciwko A. B. jako pełniącemu funkcję członka zarządu (...) sp. z o.o. Powód zawarł ze spółką (...) Sp. z o.o. umowę generalną leasingu nr (...) z dnia 16 września 2008 r. oraz umowę generalną leasingu nr (...) z dnia 28 listopada 2008 r. z których to umów wynika dochodzone roszczenie. Pozwany A. B. wchodził w skład zarządu spółki w trakcie trwania wskazanych umów. Z posiadanych przez powoda informacji wynika, że pozwany nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości spółki w momencie niewypłacalności spółki. Z opinii biegłego sądowego w przedmiocie

zasadności wniosku o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację (...) sp. z o.o. wynika, że wartość majątku spółki nie wystarczała na pokrycie jej zobowiązań już od dnia 31 grudnia 2009 r. natomiast wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego został złożony przez spółkę dopiero w dniu 28 maja 2010 r. Zaistnienie stanu niewypłacalności bezwzględnie obliguje zarząd spółki do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości niezależnie od wartości niewykonanych zobowiązań oraz długości opóźnienia. Pozwany nie może skorzystać z żadnej z przesłanek egzoneracyjnych wskazanych w art. 299 ksh gdyż nie zgłosił wniosku o upadłość w odpowiednim czasie, gdy zaszła ku temu przesłanka w postaci niewypłacalności spółki i nie zostało wszczęte postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu. Gdyby spółka reprezentowana przez pozwanego złożyła w odpowiednim czasie wniosek o ogłoszenie upadłości z pewnością powód nie poniósłby wskazanej szkody.

W dniu 25 sierpnia 2015 r. w sprawie o sygn. VI GNc 1222/15/5 referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Tychach wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości, wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że nie zaprzecza istnieniu wierzytelności powoda względem (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej, jednakże wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie, jak również powód nie poniósł szkody w związku z wniesieniem przez pozwanego wniosku o ogłoszenie upadłości w dniu 28 maja 2010 r. Biegły sądowy P. K. w opinii z dnia 14 lipca 2010 r. wskazał, iż spółka nie zaprzestała regulowania swoich zobowiązań. Przy czym większość zobowiązań mieści się w przedziale 0-30 dni opóźnienia, co pozwoliło je zakwalifikować jako zobowiązania bieżące lub o nieznacznym stopniu przeterminowania. Zdaniem pozwanego wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie. Pozwany dokonał dopłat w celu spłaty zobowiązań spółki. Łącznie w okresie od 29 września 2009 r. do 20 kwietnia 2010 r. dokonał kilkudziesięciu dopłat na łączną kwotę 2 652 344,64 zł. Pozwany w okresie od maja do lipca 2010 r. dokonał spłaty kredytu udzielonego spółce (...) sp. z o.o. w kwocie 3 839 800 zł. Pozwany dokonał dodatkowo spłaty kwoty 95 046 zł tytułem odsetek od udzielonego kredytu. Wierzytelność ta została zgłoszona w toku postępowania upadłego i uznana na liście wierzytelności. Jak wynika z treści opinii biegłego z dnia 14 lipca 2010 r. w grudniu 2007 r. wartość zobowiązań (...) sp. z o.o. wynosiła 9 171 337,28 zł. W ciągu roku wzrosła do 11 227 348,20 zł. W tym okresie pozwany nie pełnił funkcji prezesa zarządu spółki. Następnie po objęciu funkcji w zarządzie przez pozwanego wartość zobowiązań uległa zmniejszeniu do 6 874 777,65 zł. Do dnia 30 kwietnia 2009 r. uległa dalszemu zmniejszeniu do kwoty 6 589 716,42 zł. Wartość zadłużenia spółki uległa zmniejszeniu prawie o połowę w czasie sprawowania kadencji. Nawet gdyby przyjąć, że wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zostać złożony najpóźniej 31 grudnia 2009 r. to w związku z jego złożeniem 28 maja 2010 r. wierzyciele zostali zaspokojeni w wyższym stopniu. W dniu 31 grudnia 2009 r. na każdą 1 złotówkę zobowiązań przypadło 88 groszy majątku, z którego mogli zaspokoić się wierzyciele. Natomiast w dniu 30 kwietnia 2010 r. na każdą 1 złotówkę zobowiązań przypadło 98 groszy majątku. Na poprawę sytuacji finansowej spółki miał wpływ nie tylko sposób sprawowania zarządu przez pozwanego, ale również dopłaty, pożyczki czy spłata kredytu udzielonego spółce. Pozwany zaznaczył, że z prowadzonym postępowaniem upadłościowym wiążą się również wydatki. Pozwany podniósł zarzut, że wierzyciel prowadził egzekucje w sposób wadliwy. Pomimo powstania zaległości płatniczych ze strony (...) sp. z o.o. powód nie podjął żadnych działań w celu windykacji przysługującej mu należności. Powód nie złożył również wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (...) sp. z o.o. Jak wynika z treści zgłoszenia wierzytelności z dnia 30 listopada 2010 r. kwota zaległych rat leasingowych w dniu ogłoszenia upadłości spółki wynosiła 430 650,46 zł. Mając na uwadze liczbę pojazdów wskazanych w zgłoszeniu wierzytelności powoda zaległość ta musiała powstać w pewnym okresie czasu. Powód nie reagował na zaległości, a umowy leasingowe, których stroną była spółka (...) sp. z o.o. zostały wypowiedziane dopiero przez syndyka masy upadłości w postępowaniu upadłościowym spółki.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podniósł, że pozwany zajmował się sprawami (...) sp. z o.o. od lipca 2008 r., a przynajmniej posiadał wiedzę o stanie finansów spółki, gdyż aktem notarialnym z dnia 2 lipca 2008 r. pozwany kupił od J. U. udziały – 4.825 o wartości nominalnej po 500 zł każdy, o łącznej wartości 2 412 500,00 zł stając się tym samym (...) Sp. z o.o. Trudno dać wiarę, że nabył udziały bez jakiegokolwiek zapoznania się z sytuacją finansową spółki. Ponadto od 4 sierpnia 2008 r. pozwany zasiadał w radzie nadzorczej spółki i zatwierdził sprawozdanie

finansowe spółki za rok 2008 i 2009 co jednoznacznie dowodzi, iż miał on pełny ogłęd sytuacji finansowej spółki. W zatwierdzonym przez pozwanego raporcie z badania sprawozdani finansowego uzupełniającego za rok 2008 (...) wskazała, że w 2008 r. (...) sp. z o.o. odnotowała zysk nieco ponad 60 000 zł przy jednoczesnych zobowiązaniach na poziomie 11 227 348,20 zł, co dowodzi, iż kondycja spółki już wtedy nie była zadawalająca, czego spółka nie ujawniła powodowi. W 2009 r. sytuacja finansowa spółki uległa dalszemu pogorszeniu, o czym pozwany wiedział jako członek rady nadzorczej. Z opinii biegłego sądowego P. K. wynika że już w 2009 r. (...) sp. z o.o. była niewypłacalna, gdyż wartość majątku nie wystarczała na pokrycie zobowiązań od dnia 31 grudnia 2009 r., a wartość przekroczenia sumy zobowiązań nad wartością majątku według stanu na dzień 30 kwietnia 2010 r. zamyka się na kwotę 72 489,42 zł. Pozwany już w 2009 r. wiedział o złej sytuacji na rynku materiałów budowlanych oraz słabej kondycji finansowej spółki, a mimo to nie podjął żadnych działań w celu długoterminowej restrukturyzacji spółki i wprowadzenia postępowania naprawczego, a jedynie udzielił spółce pożyczek, co było jedynie pomocą doraźną. Pożyczki przyczyniły się do zwiększenia długu spółki. Stan niewypłacalności spółki nastąpił w grudniu 2009 r., co nie oznacza, że nie wcześniej. Wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zostać złożony już w 2009 r., a nawet w 2008 r. skoro pozwany udzielił (...) sp. z o.o. pożyczki na kwotę 200 000 zł we wrześniu 2008 r. Pozwany został prezesem (...) sp. z o.o. w dniu 5 maja 2009 r. i miał 2 tygodnie na zbadanie sytuacji finansowej spółki i złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości czego nie uczynił. Pozwany nie podjął wystarczających kroków by zmienić sytuację lub podjąć działania w celu równego zaspokojenia wierzycieli. Pożyczki, które otrzymała spółka wystarczyły jedynie na spłatę części zobowiązań i w żaden sposób nie przyczyniły się do poprawy sytuacji spółki. Pozwany zaciągnął kolejne zobowiązania, pomimo złej kondycji finansowej spółki. Nadto pozwany wskazał, iż spłacił kredyt udzielony przez Bank Spółdzielczy w całości wraz z odsetkami, tym samym faworyzowała wierzycieli spółki. Pozwany dokonał spłaty w kwocie 3 839 800 co oznacza, że około 1/6 z tej kwoty w całości pokryłoby zobowiązanie (...) Sp. z o.o.

W toku postępowania na rozprawie w dniu 31 maja 2016 r. pełnomocnik pozwanego podniósł zarzut przedawnienia.

Sąd ustalił co następuje:

Pozwany od 4 sierpnia 2008 r. zasiadał w radzie nadzorczej spółki i zatwierdził sprawozdanie finansowe spółki za rok 2008 i 2009. Pozwany został prezesem (...) sp. z o.o. w dniu 5 maja 2009 r. W celu spłaty zobowiązań spółki pozwany dokonywał dopłat z własnego majątku. Łącznie w okresie od 29 września 2009 r. do 20 kwietnia 2010 r. dokonał kilkudziesięciu dopłat na łączną kwotę 2 652 344,64 zł. Pozwany w okresie od maja do lipca 2010 r. dokonał spłaty kredytu udzielonego spółce (...) w kwocie 3 839 800 zł przez (...) Bank Spółdzielczy (...) w K. oraz dokonał dodatkowo spłaty kwoty 95 046 zł tytułem odsetek od udzielonego kredytu.

Dowód: uchwał nr 7/2008 (k. 177-178), protokół (k. 179-180), uchwała (k. 181) zestawienie dopłat (k. 101-102), potwierdzenie przelewu (k. 103-116, 133, 134), umowa pożyczki (k. 130-132), wyciąg (k. 135), pismo (k. 136), odpis pełny z KRS (k. 149-153), protokół Nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników wraz z uchwałami (k. 231-232).

W dniu 28 maja 2010 r. A. B. będący Prezesem (...) Spółka z o.o. złożył w Sądzie Rejonowym Katowice – Wschód w Katowicach wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego.

Dowód: kopia wniosku (k. 45-49).

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. X GU 93/10/12 Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika. Postępowanie upadłościowe zakończono postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2012 r.

Dowód: odpis pełny KRS (k. 149-153), kopia postanowienia z uzasadnieniem (k. 237-240).

Pismem z dnia 30 listopada 2010 r. powód dokonał zgłoszenia wierzytelności w Sądzie Rejonowym Katowice – Wschód w Katowicach wobec (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w kwocie 143 526,47 zł, a pismem z dnia 2 lutego 2011 r. dokonał aktualizacji zgłoszenia wierzytelności wskazując, że wierzytelności uległy zmniejszeniu do kwoty 117 391,29 zł. Powoda i spółkę (...) Sp. z o.o. łączyły umowy leasingu z dnia 16.09.2008 r. i 28.11.2008 r.

Dowód: zgłoszenie wierzytelności (k. 4-8), aktualizacja wierzytelności wraz z załącznikami (k. 9-18), umowy (k. 22-34, 35-44).

Biegły sądowy P. K. w opinii wydanej wobec wniosku o ogłoszenie upadłości w sprawie X GU 93/10/12 SR Katowice-Wschód w K. w przedmiocie zasadności wniosku o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację (...) sp. z o.o. z dnia 14 lipca 2010 r. wskazał, iż spółka nie zaprzestała regulowania swoich zobowiązań, jednakże wartość majątku (...) Sp. z o.o. nie wystarczała na pokrycie zobowiązań spółki od dnia 31 grudnia 2009 r. Biegły wskazał, że większość zobowiązań mieści się w przedziale 0-30 dni opóźnienia, co pozwoliło je zakwalifikować jako zobowiązania bieżące lub o nieznacznym stopniu przeterminowania, niemniej jednak zawarcie układu nie spowoduje poprawy sytuacji, tak by możliwe było wykonanie układu. Spadające przychody i brak perspektyw poprawy sytuacji uniemożliwiają prognozowanie, aby w przyszłości możliwe było przywrócenie dłużnikowi rentowności. Biegły zaznaczył, że dłużnik prowadzi działalność gospodarczą ze stratą i niestety nie ma perspektywy zmiany tego stanu, a wartość zobowiązań przekracza wartość majątku dłużnika.

Dowód: kopia opinii (k. 45-56).

W dniu 25 kwietnia 2012 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach stwierdził zakończenie postępowania upadłościowego (...) spółki z o.o. z siedzibą w T..

Dowód : postan. z uzas. w aktach X GUp 29/10/12 – k. 1659-1661 (w zał. do akt).

Pismem z dnia 24 lutego 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 62 046,15 zł w terminie 7 dni od doręczenia pisma.

Dowód: wezwanie (k. 57).

Poczynione w sprawie ustalenia faktyczne oparto o nie budzące wątpliwości, merytoryczne dokumenty znajdujące się w aktach sprawy.

Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości i rachunkowości w zakresie ustalenia czy powód poniósłby mniejszą szkodę, gdyby pozwany złożył wniosek o upadłości wcześniej, albowiem nie miał on znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie, a okoliczności sprawy w tym zakresie nie wymagają wiadomości specjalnych.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo wytoczone w niniejszej sprawie przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko A. B. zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 62 048 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 25 kwietnia 2012 r. opierając swoje roszczenie o przepis art. 299 k.s.h.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, iż wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie, jak również powód nie poniósł szkody w związku z wniesieniem przez pozwanego wniosku o ogłoszenie upadłości po dniu 31 grudnia 2009 r.

W pierwszej kolejności rozważyć należy zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia. Do roszczeń wierzycieli spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko członkom jej zarządu (art. 299 k.s.h.) mają zastosowanie przepisy o przedawnieniu roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym (uchwała sądu 7 sędziów SN z 7 listopada 2008 r., III CZP 72/08, LexPolonica nr 1961623, OSNC 2009, nr 7, poz. 20). Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Opowiedzenie się

przez powiększony skład za deliktowym charakterem odpowiedzialności przewidzianej w art. 299 k.s.h. przesądza też określone rozstrzygnięcie kwestii dotyczących przedawnienia w stosunkach między członkami zarządu a wierzycielem spółki. Kwestii tej dotyczą przede wszystkim przepisy normujące przedawnienie roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym [por. wyroki SN: z 28 stycznia 2004 r., [IV CK 176/02](#) (MoP 2006, nr 17, s. 936); z 27 października 2004 r., [IV CK 148/04](#) (LexPolonica nr 389975); z 15 grudnia 2004 r., [IV CK 376/04](#) (LexPolonica 2027912); z 22 czerwca 2005 r., [III CK 678/04](#) (LexPolonica nr 1825285), oraz z 31 stycznia 2007 r., [II CSK 417/06](#), LexPolonica nr 1159385 (MoP 2007, nr 5, s. 229)]. Obecnie jest to art. 442¹ § 1 i 2 k.c., który z dniem 10 sierpnia 2007 r. zastąpił art. 442 k.c.

Według art. 442¹ § 1 k.c., odpowiadającego art. 442 § 1 k.c., mogącemu mieć jeszcze zastosowanie na podstawie normy intertemporalnej wynikającej z art. 2 ustawy z 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Przewidziany w art. art. 442¹ § 1 k.c. trzyletni termin przedawnienia biegnie w przypadku roszczenia wywodzonego z art. 299 § 1 k.s.h. na ogół od dnia bezskuteczności egzekucji wierzytelności objętej tytułem egzekucyjnym wystawionym przeciwko spółce, z reguły bowiem już w chwili, gdy egzekucja tej wierzytelności okazuje się bezskuteczna, wierzyciele spółki dowiadują się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przed dniem bezskuteczności egzekucji tej wierzytelności bieg przedawnienia roszczenia wobec członków zarządu nie może się rozpocząć, ponieważ dopiero w tym dniu powstają przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 299 k.s.h. (por. wyroki SN: z 28 stycznia 2004 r., [IV CK 176/02](#) (MoP 2006, nr 17, s. 936), i z 27 października 2004 r., [IV CK 148/04](#) (LexPolonica nr 389975)).

W wyroku z dnia 2 października 2007 r. sygn. akt II CSK 301/07 Sąd Najwyższy wskazał, że artykuł 442 § 1 k.c. określa początek i długość terminu przedawnienia roszczenia opartego na przepisie art. 299 § 1 k.s.h. (dawniej art. 298 k.h.). Bieg terminu przedawnienia roszczenia z art. 299 § 1 k.s.h. należy liczyć od dnia dowiedzenia się przez powoda o wydaniu postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego, o ile z treści tego postanowienia wynika oczywisty brak majątku spółki na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego. Z tym bowiem dniem powód dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Powód pozew złożył w dniu 24 kwietnia 2015 r., natomiast postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2010 r. Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika. Postępowanie upadłościowe zakończono postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2012 r., dlatego też zarzut pozwanego był niezasadny.

Jako podstawę swego roszczenia strona powodowa wskazała przepis art. 299 Kodeksu spółek handlowych. Przepis ten stanowi w § 1, że jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2). Przepisy § 1 i § 2 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność członków zarządu (§ 3).

Powód, który dochodzi roszczenia przewidzianego w przepisie art. 299 k.s.h. powinien wykazać istnienie określonego zobowiązania spółki w czasie, kiedy pozwany był członkiem zarządu, stwierdzonego w tym czasie lub później tytułem egzekucyjnym wydanym na rzecz powoda oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce. Występując z pozwem w niniejszej sprawie powód wskazywał, że postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. X GU 93/10/12 Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika. Postępowanie upadłościowe zakończono w dniu 25 kwietnia 2012 r. Strona pozwana z kolei może wykazywać, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego

wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2). Ciężar dowodu z tych przypadkach spoczywał na pozwanym. Pozwany A. B. bronił się podnosząc, że wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony we właściwym czasie, jak również powód nie poniósł szkody w związku z wniesieniem przez pozwanego wniosku o ogłoszenie upadłości po dniu 31 grudnia 2009 r.

W literaturze przedmiotu wskazuje się, iż surowa odpowiedzialność członków zarządu wynika z przyjętej w Kodeksie spółek handlowych konstrukcji prawnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zakres i zasady odpowiedzialności znajdują uzasadnienie w wyłączeniu prawa wspólników do prowadzenia spraw spółki z jednoczesnym powierzeniem tego uprawnienia członkom zarządu spółki. W konsekwencji to nie wspólnicy, ale członkowie zarządu ponoszą, w określonych prawem sytuacjach, odpowiedzialność zarówno cywilną, jak też karną (tak A. Szajkowski, Kodeks spółek handlowych, 2005, t. II, s. 963). Sięgnięcie do majątku członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uwarunkowane jest w myśl art. 299 k.s.h. niemożnością uzyskania zaspokojenia z majątku samej spółki. Powyższe unormowanie wprowadza zatem subsydiarną odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania, która powstaje w sytuacji, gdy wierzyciel nie może zaspokoić swoich roszczeń z majątku spółki. Posiłkowy charakter tej odpowiedzialności oznacza także, że wierzyciel nie może zaspokoić swoich roszczeń z majątku członków zarządu spółki, jeżeli nie została wykorzystana droga ściągnięcia wierzytelności z majątku spółki i nie wykazano bezskuteczności egzekucji z majątku tej spółki.

Z konstrukcji okoliczności zwalniających od odpowiedzialności wynika, że ratio legis art. 299 § 1 k.s.h. jest ponoszenie odpowiedzialności za zobowiązania spółki przez tych członków zarządu, za których urzędowania zaistniały przyczyny uzasadniające ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego, a którzy nie zgłosili odpowiedniego wniosku. Członkowie zarządu odpowiadają zarówno za zobowiązania, które zostały zaciągnięte i stały się wymagalne w czasie sprawowania przez nich funkcji, jak i za zobowiązania, które zostały zaciągnięte przed powołaniem ich do zarządu, ale stały się wymagalne w czasie sprawowania funkcji, a nawet zobowiązania, które były wymagalne przed powołaniem ich do zarządu, jeżeli niewypłacalność spółki wystąpiła w czasie sprawowania przez nich funkcji. Jeżeli dłużnik nie złożył wniosku o ogłoszenie jego upadłości w ustawowym terminie, a stan uzasadniający ogłoszenie upadłości trwa nadal, to obowiązek złożenia wniosku istnieje przez cały czas niewypłacalności dłużnika.

Odpowiedzialność normowana przez przepis art. 299 k.s.h. jest szczególnym przypadkiem deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy (por. uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 roku, III CZP 118/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 136 i powołane w niej orzeczenia Sądu Najwyższego, a z późniejszego orzecznictwa: wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 2007 roku, III CSK 2/2007, niepubl.). Specyfika tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej przejawia się w tym, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej wierzytelności od spółki, nie musi na zasadach ogólnych dowodzić wysokości doznanej wskutek tego szkody. Wystarczające będzie przedłożenie tytułu egzekucyjnego stwierdzającego istnienie zobowiązania spółki (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999 roku, III CZP 10/99, OSNC 1999 nr 12, poz. 203, a co do wyjątków od wymogu przedstawienia tytułu - por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2006 roku, II CSK 300/06, niepublikowany) oraz wykazanie, że egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna (zob. K. Kruczałak, Kodeks..., op. cit., s. 449 oraz J. A. Strzępka i E. Zielińska, Kodeks..., op. cit., s. 857). Z omawianej regulacji wynika więc na rzecz wierzyciela domniemanie poniesienia szkody w wysokości niewyegzekwowanej wobec spółki wierzytelności.

Domniemaniami w świetle regulacji art. 299 k.s.h. są objęte również: związek przyczynowy między szkodą wierzyciela, a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinięcie przez członka zarządu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 21 lutego 2002 roku, IV KN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22; z 14 lutego 2003 roku, IV CKN 1779/00, OSNC 2004, nr 5, poz. 76 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 28 lutego 2008 roku, III CZP 143/07). W przedmiotowej sprawie powód w myśl art. 6 k.c. udowodnił bezskuteczność egzekucji wobec dłużnika (...) sp. z o.o. Powód występując z roszczeniem przeciwko pozwanemu powołał się na postanowienie z dnia 30 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. X GU 93/10/12 Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach o ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika oraz postępowanie upadłościowe toczące się pod sygnaturą X GUP 29/10/12, które zakończono w dniu 25 kwietnia 2012 r.

Należy wskazać, że ustawodawca przewidział, że członek zarządu może uwolnić się od odpowiedzialności w trzech sytuacjach.

Po pierwsze, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie doszło do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki lub wszczęto wobec niej postępowanie układowe (ogłoszono upadłość z możliwością zawarcia układu). Nadto ocena, czy wniosek o ogłoszenie upadłości został zgłoszony we właściwym czasie wymaga uprzedniego ustalenia, czy i kiedy zaprzestano płacenia długów lub czy i kiedy ujawniono, że zobowiązania spółki przekroczyły wartość jej majątku. Nie ulega wątpliwości, że przy wykładni użytego w art. 299 § 2 k.s.h. określenia „właściwego czasu” na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie można pomijać przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity Dz. U. z 2012r., nr 192, poz. 1112 ze zm.) regulujących obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez członków zarządu spółki oraz określających kiedy uważa się dłużnika za niewypłacalnego i kiedy ogłasza się upadłość osoby prawnej. Odpowiedzialność odszkodowawcza z art. 299 k.s.h. obciąża bowiem członków zarządu spółki za to, że nie złożyli wniosku o upadłość we właściwym czasie, a to kiedy można ogłosić upadłość, a więc to, kiedy taki wniosek będzie skuteczny i powinien być złożony, określają przepisy prawa upadłościowego i naprawczego. Należy również wskazać, że podstawą ogłoszenia upadłości spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest jej niewypłacalność, która zachodzi, gdy spółka nie wykonuje swoich wymaganych zobowiązań pieniężnych. Drugą przesłanką uznania spółki za niewypłacalną jest sytuacja, gdy zobowiązania spółki przekroczą wartość jej majątku, niezależnie od tego, czy na bieżąco wykonuje ona swoje zobowiązania (art. 11 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego). Zaistnienie stanu niewypłacalności zawsze bezwzględnie obliгуje zarząd spółki (a także poszczególnych jego członków) do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie jej upadłości, niezależnie od wartości niewykonanych zobowiązań oraz długości opóźnienia. Osoby zobowiązane do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki z o.o. winny to uczynić w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości (art. 21 ustępy 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego).

Drugą z przesłanek egzoneracyjnych przewidzianych w art. 299 § 2 k.s.h. jest wykazanie przez pozwanych członków zarządu, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki obejmującej likwidację majątku lub z możliwością zawarcia układu, to miało to miejsce nie z ich winy.

Natomiast trzecią przesłanką jest wykazanie, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (lub nie wszczęto postępowania układowego – nie został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu), to wierzyciel nie poniósł z tego tytułu szkody.

Wyjaśnić należy, że pozwany od 4 sierpnia 2008 r. zasiadał w radzie nadzorczej spółki i zatwierdził sprawozdanie finansowe spółki za rok 2008 i 2009. Pozwany został prezesem (...) sp. z o.o. w dniu 5 maja 2009 r. W celu spłaty zobowiązań spółki pozwany dokonywał dopłat z własnego majątku. Łącznie w okresie od 29 września 2009 r. do 20 kwietnia 2010 r. dokonał kilkudziesięciu dopłat na łączną kwotę 2 652 344,64 zł. Pozwany w okresie od maja do lipca 2010 r. dokonał spłaty kredytu udzielonego spółce (...) w kwocie 3 839 800 zł przez (...) Spółdzielczy (...) w K. oraz dokonał dodatkowo spłaty kwoty 95 046 zł tytułem odsetek od udzielonego kredytu. Na potwierdzenie powyższego pozwany przedłożył stosowne dokumenty.

W dniu 28 maja 2010 r. A. B. będący Prezesem (...) Spółka z o.o. złożył w Sądzie Rejonowym Katowice – Wschód w Katowicach wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego. Biegły sądowy P. K. w opinii w przedmiocie zasadności wniosku o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację (...) sp. z o.o. z dnia 14 lipca 2010 r. wskazał, iż spółka nie zaprzestała regulowania swoich zobowiązań, jednakże wartość majątku (...) Sp. z o.o. nie wystarczała na pokrycie zobowiązań spółki od dnia 31 grudnia 2009 r. Biegły wskazał, że większość zobowiązań mieści się w przedziale 0-30 dni opóźnienia, co pozwoliło je zakwalifikować jako zobowiązania bieżące lub o nieznacznym stopniu przeterminowania, niemniej jednak zawarcie układu nie spowoduje poprawy sytuacji. Spadające przychody i brak perspektyw poprawy sytuacji uniemożliwiają prognozowanie, aby w przyszłości możliwe było przywrócenie dłużnikowi rentowności. Biegły zaznaczył, że dłużnik prowadzi działalność gospodarczą ze stratą i niestety nie ma perspektywy zmiany tego stanu, a wartość zobowiązań przekracza wartość majątku dłużnika. Nadto w zatwierdzonym przez pozwanego raporcie z badania sprawozdania finansowego uzupełniającego za rok 2008 (...) wskazała, że w

2008 r. (...) sp. z o.o. odnotowała zysk nieco ponad 60 000 zł przy jednoczesnych zobowiązaniach na poziomie 11 227 348,20 zł, co dowodzi, iż kondycja spółki już wtedy nie była zadawalająca. W 2009 r. sytuacja finansowa spółki uległa dalszemu pogorszeniu, o czym pozwany wiedział jako członek rady nadzorczej. Pozwany już w 2009 r. wiedział o złej sytuacji na rynku materiałów budowlanych oraz słabej kondycji finansowej spółki, a mimo to nie podjął żadnych działań w celu długoterminowej restrukturyzacji spółki i wprowadzenia postępowania naprawczego, a jedynie udzielił spółce pożyczek, co było jedynie pomocą doraźną. Pożyczki mogły przyczynić się do zwiększenia długu spółki. Pozwany został prezesem (...) sp. z o.o. w dniu 5 maja 2009 r. i miał 2 tygodnie na zbadanie sytuacji finansowej spółki i złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości czego nie uczynił.

Pozwany nie podjął wystarczających kroków by zmienić sytuację lub podjąć działania w celu równego zaspokojenia wierzycieli. Pożyczki, które otrzymała spółka wystarczyły jedynie na spłatę części zobowiązań i w żaden sposób nie przyczyniły się do poprawy sytuacji spółki. Pozwany zaciągnął kolejne zobowiązania, pomimo złej kondycji finansowej spółki. Nadto pozwany wskazał, iż spłacił kredyt udzielony przez Bank Spółdzielczy w całości wraz z odsetkami, tym samym faworyzował wierzycieli spółki.

W ocenie Sądu pozwany nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie. Co prawda spółka nie zaprzestała regulowania swoich zobowiązań, jednakże wartość majątku (...) Sp. z o.o. nie wystarczała na pokrycie zobowiązań spółki od dnia 31 grudnia 2009 r. Przeprowadzenie w niniejszej sprawie opinii biegłego w zakresie wykazania tej tezy nie było niezbędne w świetle profesjonalnej i wyczerpującej opinii biegłego P. K. zawartej w aktach SR Katowice-Wschód w K. o sygn. X GUp 29/10/12.

Pozwany nie wykazał, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, to miało to miejsce nie z jego winy. Miał pełny wgląd do dokumentacji spółki, już podczas gdy kupował udziały spółki jak również, gdy podpisywał sprawozdania finansowe. Pozwany nie wykazał, iż w związku ze złożeniem wniosku o upadłość zbyt późno, wierzyciel nie poniósł z tego tytułu szkody. Wręcz przeciwnie powyższe, a szczególności dokonywane spłaty zadłużenia doprowadziły do nierównomiernego zaspokojenia wierzycieli, w tym powoda. W okresie po 31 grudnia 2009 r. pozwany udzielił pożyczek spółce (...) Sp. z o.o. w T. oraz dokonywał wpłat na poczet kredytu zaciągniętego przez spółkę. Łącznie w okresie od 29 września 2009 r. do 20 kwietnia 2010 r. dokonał kilkudziesięciu dopłat na łączną kwotę 2 652 344,64 zł. Gdyby te wpłaty były regulowane już po ogłoszeniu upadłości spółki, powód zostałby zaspokojony w całości roszczenia objętego pozwem. Bez znaczenia zatem jest czy wymienione wpłaty starczyłyby na zaspokojenie wszystkich wierzycieli z listy wierzytelności. Z samego nierównego traktowania wierzycieli należy wnioskować, że działając z pokrzywdzeniem jednych, spłacano innych. Badanie stopnia poniesionej przez powoda szkody w drodze opinii biegłego jest bez znaczenia, wobec spłat dokonywanych z pominięciem niektórych wierzycieli.

W ocenie Sądu nieskuteczny jest również zarzut pozwanego, że powód zaniedbał swoje interesy, poprzez zbyt późne wypowiedzenie umowy leasingu. Z dokumentów dołączonych do akt wynika, że powód wielokrotnie wzywał do zapłaty zaległych rat leasingowych oraz groził wypowiedzeniem umowy. W odpowiedzi na te wezwania Spółka (...) Sp. z o.o. w T. składała wnioski o wstrzymanie się z wypowiedzeniem umowy oraz prosiła o kolejne prolongaty płatności. Z okoliczności, że powódka przez pewien czas przychyliła się do tych wniosków, nie można czynić zarzutu działania na własną szkodę.

Zatem biorąc pod uwagę wyżej poczynione rozważania, Sąd uznał dochodzone przez powoda roszczenie za zasadne i w związku z tym w punkcie 1 wyroku zasądzone na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. od pozwanego na rzecz powoda kwotę 62 048 zł.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. Powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 25 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty, a żądanie to pozostawało uzasadnione w świetle powołanych przepisów. Zgodnie z orzecznictwem odpowiedzialność członków zarządu pozostaje w subsydiarności z odpowiedzialnością spółki, a ponieważ odsetki od wierzytelności nie biegają w czasie trwania postępowania upadłościowego, można ich żądać od spółki – czyli również od członka zarządu od dnia zakończenia postępowania upadłościowego.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na łączną kwotę kosztów postępowania złożyły się kwoty: 17,00 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, 3 103,00 zł tytułem opłaty od pozwu, 3 600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalona zgodnie z § 6 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r. ze zm.).

Oddalono wniosek o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności zawarty w pozwie, ponieważ orzeczony wyrok nie jest zaoczny, zaś okoliczności i argumentów z art. 333 par. 3 k.p.c. powód nie przedstawił.

SSR Jolanta Brząk